

I = INTERVIEWATOR; R = RESPONDENT

B.G. - Subinginer minier

I: Profesiile părinților dumneavoastră erau legate de minerit?

R: Nu, erau agricultori, erau oameni simpli de la țară, 4 clase, mama 7 clase, nu aveau legătură cu mineritul..

I: Studiile, în comună, în sat?

R: Nici în comună nu erau, în 1968 s-o înființat Liceul Industrial Minier, o auzit...adică...când am terminat clasa a 8-a o auzit părinții mei de acest liceu, atuncea se spunea că ieșim tehnicieni și așa și...no...ce bine...fără să mă întrebe m-o înscriș. Nu era ca și acuma cu atâta...educație sau știu eu îndrumare...o venit, m-o înscriș la Liceul Industrial Minier și o zis ...,mă, dacă reușești cu bursă mergi la liceu...dacă nu, la școala profesională” că era și Grupul Școlar Minier cu școală profesională...no și mi-o ajutat Dumnezeu, am intrat cu bursă și am făcut cei 5 ani Liceul Industrial Minier...așa am ajuns în minerit...și pe urmă am continuat studiile, în 72 când am terminat liceul...era al doilea an de înființare Institutul de Subingineri din Baia Mare, am dat admitere la seral și am intrat, lucrând în același timp la mina Baia Sprie începând de la vagonetar....

Fiind la seral trebuia să lucrez și trebuia să lucrez în domeniu, eu de la liceu am fost repartizat la Leșul Ursului...am mers acolo, mi-am preluat postul să zic așa, după două luni de zile după ce am reușit...deci în august am mers la Leșul Ursului, în octombrie am venit că am reușit la subingineri. Apoi, am reușit să mă angajez la mină la Baia Sprie, 72 în octombrie 15, 16 cam așa ceva...așa am continuat pe urmă, subinginerii la seral în paralel producție, și vă spun de la vagonetar în prima fază cum ziceau oamenii atuncea că „tulburi văsărâșul”...așa...până am ajuns miner șef de echipă și...nenorocul o fost că în 79 am avut accidentul care l-am avut, adică n-am mai lucrat în subteran sută la sută...am fost pe anumite funcții pe la suprafață, până ce-am luat funcția de normator în cadrul compartimentului RUNS

I: Aveți copii?...

R: Da...doi copii...

I: Au îmbrățișat vreunul din ei cariera minerească?

R: Nu...nu..I-am lăsat să-și aleagă da, da, da...

I: O întrebare...răspundeți dacă vreți sau nu răspundeți dacă nu doriți...Sunteți o persoană religioasă?

R: Da. Da, da...da...intram, intram și tot timpul înainte de intrare în mină...dacă n-apucam să fac rugăciunea, o cruce făceam...cât am fost la, am lucrat vreo 2 ani, responsabil cu învățământul la...la mină, cum era pe vremuri..era director de școala de mineri cum era și...tot am vrut acolo pe platou în față unde era parcare, să îi propun la director să facem o grotă...în care să fie Sfânta Paraschiva să fie pusă cu niște flori și cu... N-o vrut directorul deși în 86-87 cam așa aproape că-l lămurisem și-apoi nu știu ce s-o întâmplat că n-a mai...

I: Deci profesia dumneavoastră de bază este subinginer minier

R: Da

I: În afară de Baia Sprie ați mai lucrat și la alte mine?

R: N-am lucrat decât la Leșul Ursului două luni

I: OK. Haideți să ne referim un pic la...că asta ați lucrat mai mult ca normator, deci în aria normării timpului de muncă

R: Da...

I: Care era aria dumneavoastră de activitate? În ce consta munca dumneavoastră?

R: Păi erau norme care erau stabilite prin normative unificate pe Ministerul Minelor care trebuiau urmărite...lansarea producției se făcea după aceea, după norma respectivă...așa...deci era echipe tip în cadrul procesului de excavare, miner ajutor, miner sau vagonetar la metoda de exploatare cu înmagazinare sau cu fâșii orizontale și rambleu...iar la metoda de exploatare cu evantai, pușcare masivă era miner și ajutor miner...era partea de perforare găuri medii care se perfora cu instalația Tampela și trebuia să urmărești timpii. Și...la sfârșitul lunii se măsura, se vedea exact cât s-o făcut din plan, se dădea o normă de plan. Minerul primea o foaie de acord în care avea specificat cantitatea...lucrările principale...da...ce trebuia să execute. Dacă făcea peste 100% era peste, dacă lua sub era...No în general minerii se străduiam să facă norma....acuma erau situații și situații, mineritul nu-i scrisoare, nu-i ceva care...no....mai întâmpinai anumite treburi care...nu era trecute în normă...de exemplu știu eu...o viitură

I: Așa...cum era stabilită ierarhia? Cine era sub dumneavoastră? Cine era peste dumneavoastră?

R: În cadrul compartimentului RUNS, deci era Retribuire...Salarizare

I: Resurse Umane

R:Aaaaa...resurse umane...salarizare..

I: Normare și salarizare

R: Da...exact...aveam un șef de compartiment și noi normatorii...erau subordonați lui, la șeful de compartiment...asta a fost până prin anii 90-91...apoi în 92 am preluat eu funcția de șef de compartiment și...am avut 3 normatori în subordine...no...era problema la sfârșitul lunii când închideai luna trebuia să te încadrezi în anumit timp ca să se poată da salariile și...că în funcție de ce ziceam noi...

I: În general un normator era colaborator al unui sector de producție...

R: Da....da da era repartizat pe sectoare

I: Și colabora cu șeful de sector

R: Cu șeful de sector...

I: În mod normal, șeful era...șeful RUNS-ului era șeful direct

R: Șeful direct și șeful de sector...deși...

I: Îi mai călăreau câteodată....pe noi auxiliarii...ăștia...

R: Da...

I: Da...așa e...Ne puteți...de când plecați de acasă până ajungeați înapoi...ne puteți prezenta o zi obișnuită de lucru? Ce făceați dumneavoastră într-o zi? De preferință și când intrați în mină...

R: Păi...eu...păi după ce am ajuns...

I: Haideți să luăm o zi de recepție de exemplu...că poate...

R: De recepție...no...o zi de recepție era mai...mai...mai deosebită oarecum...era cu responsabilități, erau comisii de recepție care mereu și măsurau o cantitate...adică mai mult liniar decât volumetric, că volumele se calculau în funcție de asta

I: Ulterior...

R: Da....

I: Deci...

R: Merem, ne întâlneam Comisia de Recepție

I: Intrați întâi în cantină aia era primul pas

R: Aia era...da...

I: Masa caldă de la intrare

R: Masa caldă de la intrare...pe urmă...

I: Schimbarea de haine...

R: Așa...pe urmă beam o cafea în birou, stăteam acolo la povești, o cafea în birou...eu pe vremea aia fumam...eram singurul fumător din birou care deranja un pic...no...amu io fiind un pic mai șef...n-aveau curajul să zică dar...am încercat să reduc...când eram în birou, ieșeam la o cafea eventual acolo la topografi unde era un coridor, ieșeam acolo și fumam da...no...și mai povesteam fiecare ce ăsta...mergeam fiecare la sectorul lui care...

I: Deci comisia

R: Erau comisii de recepție pe sector

I: Din ce era formată Comisia de Recepție?

R: Era formată din...

I: O comisie ideală că de obicei...

R: Da...păi din cadrul sectorului – șef de sector adjunct, șef de sector, din cadrul compartimentului nostru un normator, un geolog, un topograf cam asta era

I: Și din când în când câte unu de la Protecția Muncii

R: aaa...amu și ăla era da nu...nu era obligatoriu...părerea mea...sau nu știu n-am văzut...dacă era obligatoriu...da mai vena și ăla de la Protecția Muncii...fiind volum mare și se făceau mai multe comisii și atuncea sigur că...

I: Nu ajungea toți peste tot

R: Exact...cuprindeau...

I: Da....Și mergeam, măsuram

R: Mergeam...no fiecare câte locuri de muncă...se măsoara ceea ce...în funcție de foaia de acord...se lua foaia de acord...deși nu se lua...dar...ar fi trebuit să ia foaia de acord...no uită tu ai avut atâta, uită atâta și...păi ce-l interesa pe miner? Îl interesa dacă era galerie lungimea...că știa el...

I: Profilul...

R: Profilul...dacă nu o respectat

I: Dacă n-o respectat

R: Profilul da...da, dacă nu respectai se...nu i se lua în recepție și atunci...

I: Tăia

R: Pe urmă la...la perforare găuri medii lungimea găurilor care era...bine și adică era mai greu de măsurat în zonele în care era roca

I: Se prucuiau

R:...se prucuiau...

I: adică se astupau în timp dacă lăsați gaura...

R:...nu mai puteai să...era un...furtun...din plastic care se introducea se...

I: Prin sondaj...

R: Prin sondaj

I: Că nu puteai

R: Trebuia să le măsoari toate da...acuma depinde și de miner, știi...

I: se consemnau

R: asta-i ceva...ceva

I: câtă încredere

R: câtă încredere că dacă merei și cam verificai din cadrul sectorului...era verificat...că și cel care mergea în control la locul de muncă zilnic trebuia să facă prin sondaj niște măsurători și

atuncea ăla dacă zicea băi eu am măsurat aia, aia, aia...no facem...aicea trei, pe ăstalt evantai iară trei și se făcea o medie și no...

I: În general necesita totuși o cunoaștere bună și a echipelor de muncă și a minerilor

R: Și a minerilor

I: Și a locurilor de muncă

R: Exact

R: Și o înțelegere...cum să zic eu...între șef-subaltern...că...acuma erau mulți din ăștia mai șmecherași care încercau să...tragă chiulul și...asta a fost imediat după Revoluție părerea mea că s-o greșit că s-o renunțat la acel indicator tarifar de calificare și la norme...că atuncea...acuma știi după Revoluție care striga mai tare ăla...și la salar...salariul conform Legii 57...acolo era stipulat exact și Legea 12 era stipulate exact perioada după care trebe să primești o treaptă, o categorie...o asta...după Revoluție...

I: Au ars treptele

R: Exact

I: Și ne-am trezit cu mineri specialiști care...

R: ...care nu știau...

I: erau foarte slab pregătiți

R: Da, da, da...și i șefi de sector foarte slabi...că dacă un miner venea și îi striga și îi bătea cu pumnu-n masă la șeful de sector îi dădea salariul cel mai mare....ori știa ori nu știa...n-avea curajul să-i spună „băi omule tu până aci ți locul tău”.

I: Da...a fost o perioadă...deci asta era și...că...ați anticipat un pic întrebarea mea...care era diferența între mineritul înainte de Revoluție și de după?

I: O deprofesionalizare pe de-o parte....

R: Asta în primul rând...

R: O democrație prost înțeleasă...da...că...nu s-o pus omul potrivit la locul potrivit...deci ți-am spus care striga mai tare ăla era mai bine plătit și atuncea pornea invidia, răutatea...că indiferent cât era salariul de secret...că era cum se zicea că îs....salariul

I: Confidențial

R:...confidențial...da...exact...cât era de confidențial...când ieșea de la negocieri deja știa că ce salar are și atuncea ăla care era harnic și nu bătea din gură și își vedea de treabă primea salar mai mic și apoi...îți dai seama că...zicea și ăla....„domnule...cum mă plătești așa ți-oi lucra!”...știi...deci aici o fost, părerea mea, și...dar greșeala în general o pornit de la Guvern cu mineritul că s-o închis, că noi...în 2000 s-o făcut un studiu de fezabilitate...la mina Baia Sprie și noi ajunsesem la 1200 pe mie, deci mai trebuia să reducem 200 de lei ca să fie mie pe mie...n-aveam încă compresoarele care s-o făcut la Puțul 5, dacă le aveam și alea poate că ajungem la

mia pe mie...dar social s-o ținut și Borșa care era 3000 la mie sau 5000 la mie și...ne-o dat...și-atuncea o venit...acuma intru și-n politică

I: Da, da, da...nu-i nici o problemă...

R: O venit...alianța DA care o zis că îi mai ușor să aduci minereu din Brazilia...ăsta și să-l aduci la combinat la Baia Mare...și apoi de aicea o pornit toată treaba...pe urmă s-o vândut pe nimic...o fost privatizarea aia pe un leu sau pe-un dolar sau...nu știu cum o fost...am auzit că Combinatul chimic o fost dat cu 100.000 de dolari la un indian care avea o firmă de apartament...și uită unde s-o ajuns...no...și așa s-o întâmplat în toate domeniile, nu numai în minierit...

I:OK. Știți de existența bolilor profesionale? Evident...

R: Da...

I: Care erau principalele?

R: Păi silicoza...

I: Și ce le cauzau?

R: Silicoza era...adică premergătoare silicozei era fibroza...numa că pe vremea lui Ceaușescu era un...un...sistem din asta care...vroia să reducă numărul de îmbolnăviri profesionale și...venea în fiecare an caravana acolo la noi, ne făcea raze și așa, dar...dacă...să-ți ce mai era înainte...de fibroză...tot o denumire de asta medicală...și-apoi îți dădea aia...dacă aveai fibroză...eu în 99 sau în 2000 nu mai țin minte...în 99 parcă...am fost la raze acolo sus și îmi lasă scris că să mă duc la pneumoconioze, era la Flotația Săsar...și mă duc acolo, cunoșteam pe un inginer care lucra acolo la pneumoconioze, nu știu cu ce se ocupa da...el era inginer minier...și zic măi cum...ce pot face...aicea să...era...cei care aveau boli profesionale primeau bilete gratuite în stațiune...mă...îmi pot rezolva și eu ceva?...no...mă duc acolo, mă prezintă la...nu știu cum îl chema pe ăla care răspundea...îi spun numele, ia cartoteca...cu firmele...de când am...și se uită la ultimul...,păi da, zice, dumneavoastră aveți fibroză de trei ani"...păi cum? „păi uite aicea ia” și mi-o arătat pe film...vedeți partea asta de plămâni? Asta îi pietrificată...asta îi gata de ea...capacitatea toracică îi scăzută...îi asta...da nu o declarat că trebuia un număr ca să fie...să nu fie...boli profesionale...așa și de atuncea am primit și eu bilete gratuite pentru tratament...că ăsta mi-o dat hârtie...deși eu apărusem acolo pe tabel cu...cu boală înainte de fibroză...ceva puncte nu știu cum îi zicea...da mă rog...no și mă duc la medicul de întreținere, îi arăt hârtia, no păi zice fibroză...fibroză bun...mă duc la sindicat să mă înregistreze și ei acolo că aveau și ei o evidență...așa am primit...probabil că fibroza îi fibroză...

I: Și-ați rămas cu ea...

R: Cu ea...că aia nu s-o mai

I: Vă deranjează în viața cotidiană?

R: Păi bine eu am pus oboseala tot timpul și transpirația pe seama piciorului că fac un efort în plus și ăsta...s-ar putea să fie de-acolo că..neavând capacitatea toracică...

I: de oxigenare 100%

R: de oxigenare...no...da nu știu...

I: Alte boli profesionale...cei care...Baia Sprie era recunoscută pentru utilajele cu ardere internă de la...acele Vagnere de la Orizontul 15

R: da...bine astea nu știu n-o fost și nu cred....

I: N-au fost declarate...

R: N-o fost declarate și-o fost o perioadă scurtă de timp...adică scurtă...că o fost totuși da...era...dacă erau dotate și Vagnerele și utilajele care erau acolo cu sisteme de purificare, de ăsta...dar știu cum îi minerul, mai ales...

I:...bine a fost și o perioadă de lipsuri în care numa filtrele nu contau...

I: OK. Care erau condițiile în mină? De la extremă la extremă

R: Acuma ce să zic...erau condiții până prin...am spus, eram în partea Filonului Nou...de la Orizontul 10 până pe la 12...erau niște călduri...eu spun de filonul nou dar Filonul Principal, care era al sectorului 2, și acolo erau călduri de numa numa...ți-am spus atuncea într-adevăr că erau, era zonă în retragere unde am lucrat noi...și nu mai era aerajul decât...aeraj nu forțat....subaerajul general al minei, știi?

I: Sub depresie minieră

R: Da...sub depresie...și erau călduri...am lucrat cu D., cu G. ăsta care ți-am spus...la Orizontul 11 îi zicea intermediar...pfuai...am lucrat vreo patru luni, îți spun numa în chiloți și cizmele de 3-4 ori le goleam și acolo o experimentat R....ca să nu lase în pilierul de siguranță al metodei de exploatare cu înmagazinare, pilierul viu...o experimentat și i-o ieșit numa nu știu de ce nu s-o generalizat, susținerea în...pe cabluri și cu niște benzi transportoare de pe la Flotație, uzate...introduse și ăsta...se pușca mai puțin la început până se forma un pat...un pat de minereu și pe urmă exact ca și...

I: Deci ca să înlocuiască pilierul cu material care îl puteai recupera la sfârșit

R: Recupera de sfârșit, exact...

I: Da...OK. Evident că-n mină au fost accidente...care erau cauzele cele mai frecvente?

R: Măi...acuma neprevăzutul, nesiguranța că știi că intrai în mină și nu știai că ieși, dar în general cam nerespectarea normelor de protecția muncii...așa...

I: Nu...cauzele care le generau...căderile de pietre...transportul...aerul viciat

R: Aaaa...păi era și una și alta da de aerul viciat nu...în general era...

I: Păi câți gazați n-o fost la Puțul domnul B.?

R: Mă...gazați vezi că nici nu se evidențiau ca accident

I: Păi nu se evidențiau...normal că nu se evidențiau...dar ei erau lați acolo

R: Eu de asta ți-am spus că accidentele care le...no, mortale mai mult că asta îs...

I: Impresionante

R: Era...era la metoda cu înmagazinare, deci magazinul

I: Ceda și...

R: Era blocat și se lăsa și no...necontrolând ca lumea, pe urmă la astea cu fâșii orizontale și rambleu...se manevra rambleul pe toată lungimea panoului până la rostogol și no îți dai seama no...astea...acuma și accidente la transport erau și...căderi în puț și...de exemplu o murit doi când s-o adâncit Puțul 3 între 14 și 16, o urcat în chiblă și no...acuma eu ce știu că n-am fost eu acolo...

I: Da,da,da,da,da

R:....s-o rupt cablu de la chiblă și-o căzut în puț...

I: A fost vreun accident care să vă impresioneze în mod deosebit?

R: Măi toate accidentele astea și de le auzeai și de nu erai participant sau da noi...acuma eu lucrând de atâția ani acolo cunoșteam omul și în momentul când auzeai „mă, o murit ăla!”...indiferent cum s-o întâmplat era o tragedie...

I: Orice tragedie...orice moarte e o tragedie în sine...da...La ce nivel erau câștigurile salariale? V-a permis să duceți o viață decentă? Dumneavoastră și familia dumneavoastră bineînțeleles

R: Da...amu să-ți spun...eram student și...no stăteam acasă în Mireș, făceam naveta și...adică faceam naveta...stăteam în Mireș dar stăteam în gazdă în Baia Mare și mă duc odată acasă și...lucram ca vagonetar...doi bază sau cât era încadrarea...67 de lei pe post sau cât era și mă duc și nu știu...din greșeală...o fițuică mi-o căzut din buzunar, fițuică de salar și...asta o fost prin anii 69-70...71...așa și vede mama restul de plată acolo 2460 sau cât o fost restul de plată și tata...lucra la Combinatul Chimic în Ferneziu și câștiga 800 de lei...și când o văzut...,Da mă copile ce faci tu cu atâția bani

I: Ce tehnici vechi de minerit cunoașteți? Ați mai prins ceva din vechiul minerit cumva...așa zisul?

R: Ca tehnică?

I: Da...nu...deja mina Baia Sprie era mecanizată

R:...era mecanizată...acuma..la Leșul Ursului am prins în perioada cât am stat acolo, 2 luni....acuma noi fiind absolvenți de liceu industrial ne-o pus la geologi...acolo...nu era filon, era...

I: Corp mineralizat

R: Da...exact că odată era zăcământul aici, odată era dincolo...și trebuia urmărire mai...și am prins în abataj...oare cum se zice...era ca și un vagonet care se deschidea orizontal

I: Se bascula orizontal

R: Da...exact și încărcarea cu trocul...bă da erau așa perfecționați că la înaintare, de exemplu era minerul și ajutorul...minerul trăgea minereul pe troc, ăsta îl ridica și...da nu făceau aceeași...să zic ăla trăgea, ăla punea...ăsta trăgea pe...ăstalalt...stăteau și

I: Sincronizați

R: Sincronizați și...încărcau no...păi îți dai seama câte 7-8-10 vagoane de minereu la o pușcătură...nu era roca așa de tare ca la noi, andezit...

I: Da tot grea era...

R: Tot...tot...tot...da...păi mai ales dacă era filonul, îți dai seama că acolo...

I: Deci asta însemna 8 tone să le manevrezi...nu 8 tone, 8 metri cubi

R: Da

I: Pe schimb

R: Pe schimb

I: Asta înseamnă vreo 20 de tone să le tragi din troc și sapă...

R: La noi, la noi când am venit în 72...nu...ba...în 72 da...nu, nu era trocul...era mai mecanizat, erau mașini de încărcat și în abataj și și la înaintări, era MIP-urile, MIS-urile...mașini de încărcat cu siloz

I: Da, da, da...Cunoașteți legende, superstiții, povești din astea, minciuni cum le zic minerii care...

R: Măi erau tot felul da...nu...nu...nu trăite de mine, adică...că ar fi cum îi zicea la...

I: Duhul Băilor?

R: Duhul Băilor...dar nu...nu...n-am prea povestit cum...adică nu mi-o povestit minerii ăia vechi cu care am stat...să fi povestit ceva...înfricoșător sau știu eu...

I: Erau mineri care aveau superstiții? Aveau tot feluri de fixuri de astea?

R: Da...păi acuma îți dai seama că...dar în general care intra în mină erau hotărât, nu umbla cu fofârlica și cu...no..sigur că prin păduri mai este...

I: Îți trebe un anumit psihic ca să...

R: Da...da...

I: OK. Ce sărbători religioase sau laice erau...sunt specifice minerilor? În afară...bineînțeleas de...ziua minerilor...

R: Sfânta Parascheva

I: Sfânta Parascheva

R: Asta era sărbătoarea...care se ținea în 6 august...sfânta Parascheva, care era ocrotitoarea minerilor...

I: Și Ziua Minerilor bineînțeles...

R: Ziua Minerilor coincide cu...

I: Ați avut vreodată sentimentul apartenenței de o categorie specială...cum este aceea a minerilor? Adică...mândria aia din suflet

R: Mândria...

I:...vis-a-vis de o meserie...atât de dură...

R: Eu...eu...plăcându-mi mineritul...îndrăgindu-l...sigur că nu mi-am exprimat niciodată această mândrie, dar aveam în mine așa...față de alții...eu mă duc acolo sau...bine că după ce am fost cu accidentul...n-am mai continuat activitatea de producție efectivă...n-o mai fost chiar așa, dar la început...îți spun eram...da n-aveai cum să ți-o exprimi...să...că nu...pe vremea cealaltă nu era invidia, răutatea, așa mare ca și acuma...acuma că mineritul era pus pe primul loc ca salarizare și ca ieșire la pensie...oarecum îți dădea un imbold...că cine venea aicea pentru ce venea...pentru bani, nu? Sau la Leșul Ursului, acolo...zicea că toată lumea îs din ăștia pușcăriași care nu i-o angajat în altă parte și s-o dus la Leșul Ursului sau în Borșa...erau și ăștia care fugeau de societate ca să...dar în general care aveau și familie și ăsta...pentru bani, pentru bani se duceau în minerit...

I: Era...era...această categorie a minerilor era privită altfel de către comunitate? Cu invidie, cu admirație...cu ce? Amestecate?

R: Cu invidie datorită salariilor, bine că te mai făceau de rușine

I: Bine dumneavoastră v-ați petrecut mare parte din viață în Baia Sprie, un orașel prin definiție minier în care tot la a doua casă tot mineri

R: Prin definiție...dacă nu era efectiv, sau care lucra...fusese unu și...

I: Da, da

R: Dar...asta era...și nu te...cum să zic eu să te clasifice oamenii ca și acuma „mă că ieși la pensie la 45”...cum îi pe polițiști sau pe nu știu care...noi atuncea ieșeam la pensie la 50 dar nimeni nu zicea...că...să-ți impute...să zică „Bă...de ce ieși așa?”...știau riscul ăsta și nu...respect...respect îți spun, acolo în Baia Sprie toți ne respectam că ne știam că am mai zis dacă nu la o casă, la cealaltă era un miner și...

I: Ce ar trebui să facă actuala comunitate pentru...uite că mineritul s-a închis, da?

R: Acuma îi greu de redeschis...dacă-i vorba de minerit...s-o făcut greșeala atuncea când s-o închis...acuma am învățat în școli că a redeschide o mină îi mult mai costisitor decât a deschide pe viu și nici nu...nu văd...deși rezervele...acuma știi că ai lucrat...ar i fost, mai ales în partea de la Puțul 5 încolo...cum o zis Ceaușescu „Suntem o țară bogată în zăcăminte sărace”...prepararea o fost singurul defect al vechiului regim că nu s-o pus la punct ca să se

scoată din minereu măcar 90%, și randamentul de preparare o fost 60-70% și restul s-o dus în steril....și astea o duc la devalorizarea oarecum...nu?...că...

I: Da...V-au afectat...închiderile de mine v-au afectat în mod deosebit? În mod...personal?

R: Nu...pe mine nu m-o afectat, eu în 2004 când am plecat era spre închidere...dar...încă nu...pe urmă o venit ăștia care o zis că e mai ușor de-a aduce...m-o afectat...și pisia care o am acuma...îi...având în vedere celelalte pensii...îi mulțumitoare și mulțumesc lui Dumnezeu c-am ajuns și-am putut ajunge până aicea...numa să deie Dumnezeu sănătate...

I: Da...

R: Necazu-i că cu cât trec anii, ci atâta problemele-s...de sănătate mai...

I: Da...vorba unui hâtru....,de la CNP ni se trage”

R: Da...exact, exact

I: Ne-ați povestit anterior despre florile de mină...începusem cu baritina roșie și v-am amânat eu un pic...unde s-a găsit baritina roșie? Sau ce știți despre baritina roșie?

R: Eram în anul...în 72...da...terminasem, eu în 76 am terminat...și no...vizitez toate locurile de muncă, mă duc, văd care-s treburile și pe la vreo 8 jumate am fost anunțat de cineva că la Orizontul 13, la 363 dacă bine țin minte, era panoul, după pușcătură o apărut un graiț...no...mă duc și ei, n-am văzut până atunci...apăruse un graiț când eram prin...student...da era la sectorul 2 și era cam strict atunci dacă ți-o povestit cineva stibina aia cu barită... Aia apăruse la Puțul Orb 2...acuma nu știu în ce panou că era sectorul 2, noi eram Puțul Orb 1 era sector 1, orizontul 13, filonul Principal, către orb 3, panoul 364. Și...apăruse graiț, no...mă duc și eu să văd...barită, barită cu marcasită, pusă parcă era niște biluțe mici...no...frumos în orice caz...mă duc acolo...aaaa...nu...era barita albă. Băi foarte frumoasă...n-am zis io să-mi deie cea mai frumoasă, cea mai...vreo 3 bucăți din câte o scos ei acolo, nu i-am verificat eu câte o scos și cum, dar...vreo 3 bucăți mi-o dat și mie știi...și...

Atunci am văzut stibină cât degetul de groasă, barită roșie...sigur că n-am avut eu vreme să le văd toate dar așa cum mi-o arătat...că nu...nu...nu la oricine arăta...no și să-ți povestesc o întâmplare...mă duc cu el...eram ajutorul lui oarecum...deși eram plătit ca miner numa da...și mergem la Orizontul 13, tot în zona asta în care ți-am spus că o apărut barita asta albă...și...mai în fund, cam cu două panouri, coborâm din abataj și zice către mine el...numa cu mânuși...nu umbla el...mie nu-mi plăcea să lucru cu mânuși, deși aveam mânuși da...nu...și zice către mine „Măi, G...ia bagă mâna aicia în văsarăș”.....„Domn șef...amu...”, „Mă, te rog eu bagă”...na...caut eu pe-acolo, scot un bolovan...amu îți dai seama cum era tot cum un mol și cu din ăla...„Mai caută!”...mai caut...no...mai găsesc încă unu...merem la furtun, spălăm, era barită roșie...cam așa de mare cu...feliile cam de 4-5 milimetri groase...faină...bine, atunci eram chiar la început, în 73...cam așa...nu...nu mă pasiona așa în mod special dar...no...el o împachetat-o frumos, o pus-o...nu știu...mie mi-o dat s-o duc afară...am dus-o.

Atunci am văzut barită roșie, apoi cuarț din ăsta pe la Filonul Nou, pe la 12...și pe galerie...era cuarț cu cristale cam așa care era în tavanul galeriei și dacă dădeai un pic cu o daltă, cu ceva...

Țin minte că m-am dus în control la un loc de muncă și către mine minerul „Băi G. zice, ia”...da era o spărtura numa cam....cam cât poate intra un corp...pfuai măi curios și eu...zice aicea este...cum am dat cu lampa se vedea...că intrai cam un jumăta de metru, trebuia să te tragi prin deschizătura asta și pe urmă era una...și...vreu să intru acolo...măi și când ajung la mijlocul...nu știu cum mi-i s-o agățat lampa și m-am speriat...m-am speriat. Am intrat în panică.....„Mă, zic...trage-mă repede că io aicea mor”, nu mai aveam aer, nu mai...no...n-am intrat și m-am dus...la doctor..și mă duc a doua zi la el și zis „Bă T., uită ce-am pățit”....„Mă, zice, asta-i o boală”...claustrofobie...eu n-am știut până atuncea de aeste. Am intrat în spații așa înguste deși...no da...atuncea zice „Mă, să nu mai intri în din astea că poți datorită panicii să te blochezi și...respirație”...și am mai pățit-o odată într-un lift, în stațiune eram...era plin liftul și s-o oprit între...și o doamnă acolo se panica nu știu ce...eu am încercat să mă...știam despre ce-i vorba da când am văzut că se panichează deja și eu m-am roșit, am simțit că nu am aer...

I: Ei, da, asta-i de povestit...un miner care are claustrofobie...da.. Ce sentimente vă încearcă acuma când rememorați vremurile trecute?

R: Măi...sentimente de regret pentru că era o sursă de venit pentru familie. Pentru comunitate...no...în rest ce să zic riscurile că acuma ce mă mai tare mă frământă pe mine, eu lucrând în domeniul salarizării...văd că acuma fiecare își arogă tot felul de riscuri...polițistul riscul că așa, judecătorul riscul că ăla îi dă în cap...ăla...mă...da când ți-ai ales meseria...și au pensii speciale nu...pe baza riscului...când ție-i ales meseria nu ți-ai...n-ai știut riscul la care...eu când mi-am ales meseria de miner am știut că dacă intru în mină astăzi, nu știu dacă ies înapoi...deci ăsta era riscul, nu? Acuma tăta lumea îi cu riscul ca să primească privilegiile și...dar pe vremea lui Ceaușescu, mineritul era ramura care era cel mai bine apreciată, din punct de vedere al salarizării, al...al...ieșirii la pensie...acuma...asta era în primul rând, pe urmă celelalte avantaje...că-ți dădea mâncarea la ieșire...cât o fost 8 ore o fost...pe urmă 6 ore, iară timpul de lucru o fost așa...dar...acuma bieții copii și tinerii ăștia că n-au unde lucra...asta îi bai...